



2020/2074(INI)

13.11.2020

MIETINTÖLUONNOS

koheesiopolitiikasta ja alueellisista ympäristöstrategioista ilmastonmuutoksen torjunnassa
(2020/2074(INI))

Aluekehitysvaliokunta

Esittelijä: Tonino Picula

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT	9

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

koheesiopolitiikasta ja alueellisista ympäristöstrategioista ilmastonmuutoksen torjunnassa (2020/2074(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU), erityisesti sen 3 ja 21 artiklan, ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT), erityisesti sen 4, 11, 173, 178, 191 ja 194 artiklan ja perussopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 28 taloudellisesta, sosiaalisesta ja alueellisesta yhteenkuuluvuudesta,
- ottaa huomioon ilmastonmuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen (COP21) osapuolten 21. konferenssissa Pariisissa 12. joulukuuta 2015 hyväksytyn sopimuksen (Pariisin sopimus) ja erityisesti sen 7 artiklan 2 kohdan ja 11 artiklan (2) kohdan, joissa tunnustetaan ilmastonmuutoksen ja ilmastotoimien paikallinen, valtiotasoa alempi ja alueellinen ulottuvuus,
- ottaa huomioon YK:n yleiskokouksen 25. syyskuuta 2015 hyväksymän kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja kestävän kehityksen tavoitteet,
- ottaa huomioon 11. joulukuuta 2019 annetun komission tiedonannon Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta (COM(2019) 0640),
- ottaa huomioon 14. maaliskuuta 2019 antamansa päätöslauselman ilmastonmuutoksesta: eurooppalainen visio kukoistavasta, nykyaikaisesta, kilpailukykyisestä ja ilmastoneutraalista taloudesta Pariisin sopimuksen mukaisesti¹,
- ottaa huomioon 28. marraskuuta 2019 antamansa päätöslauselman ilmasto- ja ympäristöhätilasta²;
- ottaa huomioon 15. tammikuuta 2020 antamansa päätöslauselman Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta³,
- ottaa huomioon 17. huhtikuuta 2020 antamansa päätöslauselman EU:n yhteensovitetuista toimista covid-19-pandemian ja sen seurausten torjumiseksi⁴,
- ottaa huomioon 14. tammikuuta 2020 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta (COM(2020)0022) ja 28. toukokuuta 2020 annetun komission muutetun ehdotuksen (COM(2020)0460),

¹ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2019)0217.

² Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2019)0078.

³ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0005.

⁴ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0054.

- ottaa huomioon 4. maaliskuuta 2020 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi puitteiden vahvistamisesta ilmastonutraaliuden saavuttamiseksi ja asetuksen (EU) 2018/1999 muuttamisesta (eurooppalainen ilmastolaki) (COM(2020)0080),
- ottaa huomioon 28. toukokuuta 2020 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 1303/2013 muuttamisesta Investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin -tavoitteen mukaisten poikkeuksellisten lisämäärärahojen ja toteutusjärjestelyjen osalta avustuksen antamiseksi covid-19-pandemian aiheuttaman kriisin vahinkojen korjaamisen tukemiseen sekä pohjan luomiseen talouden vihreälle, digitaaliselle ja palautumiskykyä tukevalle elpymiselle (REACT-EU-väline) (COM(2020)0451),
- ottaa huomioon Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁵,
- ottaa huomioon Euroopan aluekehitysrahastoa ja Investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin -tavoitetta koskevista erityissäännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1080/2006 kumoamisesta 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1301/2013⁶,
- ottaa huomioon Euroopan sosiaalirahastosta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1081/2006 kumoamisesta 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1304/2013⁷,
- ottaa huomioon Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen tukemista Euroopan aluekehitysrahastosta koskevista erityissäännöksistä 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1299/2013⁸,
- ottaa huomioon koheesiorahastosta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1084/2006 kumoamisesta 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1300/2013⁹,
- ottaa huomioon kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta 18. kesäkuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852¹⁰,

⁵ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320.

⁶ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 289.

⁷ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 470.

⁸ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 259.

⁹ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 281.

¹⁰ [EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13.](#)

- ottaa huomioon työjärjestyksen 52 artiklan sekä valiokunta-aloitteisten mietintöjen laatimista koskevasta lupamenettelystä 12. joulukuuta 2002 tehdyn puheenjohtajakokouksen päätöksen 1 artiklan 1 kohdan e alakohdan ja liitteen 3,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,
 - ottaa huomioon ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan, liikenne- ja matkailuvaliokunnan sekä maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan lausunnot,
 - ottaa huomioon aluekehitysvaliokunnan mietinnön (A9-0000/2020),
- A. katsoo, että ilmastonmuutos on rajat ylittävä haaste, joka edellyttää välittömiä ja kunnianhimoisia toimia unionin tasolla sekä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla, jotta maapallon lämpeneminen voidaan rajoittaa 1,5 celsiusasteeseen esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon verrattuna ja estetään biologisen monimuotoisuuden laajamittainen häviäminen;
- B. ottaa huomioon, että viimeaikaiset tutkimukset osoittavat, että fossiilisen maakaasun (metaani – CH₄) ilmakehän lämmityspotentiaali on huomattavasti suurempi kuin aiemmin oletettiin;
- C. ottaa huomioon, että maapallon lämpötila voi nousta niinkin pian kuin koheesiopolitiikan ohjelmakauden 2021–2027 aikana 1,5 celsiusastetta esiteollisena kautena vallinneen tason yläpuolelle, mikä edellyttää välittömiä toimia ilmastokriisin ratkaisemiseksi;
- D. katsoo, että siirtyminen ilmastoneutraaliin talouteen on sekä suuri mahdollisuus että haaste unionille ja sen jäsenvaltioille, alueille, kaupungeille, paikallisyhteisöille ja kansalaisille;
- E. katsoo, että sen lisäksi, että koheesiopolitiikka tarjoaa investointimahdollisuuksia paikallisiin ja alueellisiin tarpeisiin vastaamiseksi Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) kautta, se tarjoaa myös yhdenmisen poliittisen kehysten Euroopan alueiden välisten kehityserojen vähentämiseksi ja niiden auttamiseksi vastaamaan niiden kehitystä koskeviin moninlaisiin haasteisiin muun muassa ympäristönsuojelun ja kestävä kehityksen avulla;
- F. katsoo, että ilmastonmuutos ja sen pitkän aikavälin seuraukset voivat myös pahentaa niitä taloudellisia, sosiaalisia ja alueellisia eroja, joihin puuttuminen on koheesiopolitiikan päätavoite;
- G. ottaa huomioon, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat keskeisiä toimijoita koheesiopolitiikan tehokkaassa täytäntöönpanossa ja ilmastonmuutoksen kiireelliseen uhkaan vastaamisessa;
- H. ottaa huomioon, että ilmastokriisi liittyy läheisesti muihin kriiseihin, kuten biologisen monimuotoisuuden kriisiin ja covid-19-pandemiaan;

- I. katsoo, että kansalaisten ja yhteiskunnan kaikkien alojen, myös paikallis- ja alueviranomaisten, on osallistuttava ilmastoneutraaliin ja kestävään kiertotalouteen siirtymiseen ja että sitä on tuettava vahvoilla ja osallistavilla sosiaalisilla toimenpiteillä, jotta varmistetaan oikeudenmukainen siirtymä, joka tukee työpaikkojen säilyttämistä ja luomista;
- J. ottaa huomioon, että fossiilisista polttoaineista peräisin olevat energialähteet heikentävät pyrkimyksiä saavuttaa ilmastoneutraalius;
- K. katsoo, että alueellisten ympäristöstrategioiden olisi tuettava pyrkimystä täystyöllisyyteen ja sosiaaliseen edistykseen;
- L. katsoo, että monikerroksinen eurooppalainen hallintomalli, joka perustuu eri hallintotasojen ja sidosryhmien aktiiviseen ja rakentavaan kumppanuuteen, on keskeinen tekijä ilmastoneutraaliuteen siirtymisessä;
1. korostaa, että on tärkeää torjua ilmastonmuutosta niiden sitoumusten mukaisesti, jotka unioni on tehnyt Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa Pariisin sopimuksen täytäntöön panemiseksi ja kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi, ottaen huomioon sosiaaliset ja taloudelliset näkökohdat oikeudenmukaisen siirtymän varmistamiseksi kaikille alueille ja niiden kansalaisille;
 2. suhtautuu myönteisesti eurooppalaista ilmastolakia koskevaan komission ehdotukseen, jossa unionin lainsäädäntöön sisällytetään vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoite, mukaan lukien välitavoitteet vuosille 2030 ja 2040;
 3. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisten on annettava selkeä poliittinen sitoumus ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi;
 4. korostaa koheesiopolitiikan keskeistä roolia ilmastonmuutoksen torjunnassa ja ilmastoneutraaliuden saavuttamisessa viimeistään vuoteen 2050 mennessä ja välitavoitteen saavuttamisessa vuoteen 2030 mennessä sekä paikallis- ja alueviranomaisten roolia ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa erityisesti investointipoliittikan kauaskantoisen uudistuksen avulla;
 5. muistuttaa, että ilmastopolitiikalla olisi pyrittävä täystyöllisyyteen, vihreät työpaikat mukaan luettuina, ja oikeudenmukaiseen sosiaaliseen edistykseen;
 6. korostaa Eurooppa-neuvoston kantaa, jonka mukaan EU:n varainkäytön olisi oltava Pariisin sopimuksen tavoitteiden ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman vahingon välttämisen periaatteen mukaista;
 7. korostaa, että kestävyys ja siirtyminen turvalliseen, ilmastoneutraaliin, ilmastokestävään ja entistä resurssitehokkaampaan talouteen ja kiertotalouteen ovat keskeisiä tekijöitä unionin talouden pitkän aikavälin kilpailukyvyyn varmistamisessa;
 8. muistuttaa, että koheesiopolitiikassa on ensiarvoisen tärkeää noudattaa täysimääräisesti monitasoisen hallinnon ja kumppanuuden periaatteita, koska paikallis- ja alueviranomaisilla on suora toimivalta ympäristöön ja ilmastonmuutokseen liittyvissä asioissa;

9. katsoo, että koheesio politiikassa olisi keskityttävä Pariisin sopimuksen täytäntöönpanoon ja ilmastonmuutoksen torjuntaan tehokkailla menetelmillä, joilla seurataan ilmastomenoja ja niiden tuloksellisuutta, mukaan lukien kielteiset vaikutukset EU:n alueisiin;
10. korostaa paikallis- ja alueviranomaisten keskeistä roolia pyrittäessä saamaan aikaan oikeudenmukainen siirtyminen kaikille tarkoitettuun ilmastoneutraaliin talouteen, jonka ytimessä on sosiaalinen ja taloudellinen yhteenkuuluvuus;
11. kehottaa komissiota seuraamaan kansallisten hallitusten ja paikallis- ja alueviranomaisten edistymistä ilmastonmuutoksen torjunnassa; korostaa tarvetta parantaa ERI-rahastojen vaikuttavuutta ja täydentävyyttä ilmastonmuutoksen torjunnassa;
12. on tyytyväinen ehdotukseen myöntää oikeudenmukaisen siirtymän rahastolle lisävaroja; pitää kuitenkin valitettavana, että komission ehdottama lisämäärä on leikattu neuvoston Next Generation EU -elpymisvälineestä tekemän sopimuksen mukaisesti; korostaa, että nämä leikkaukset vaarantaisivat rahaston keskeiset tavoitteet;
13. vahvistaa, että kaikkien Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 174 artiklassa määriteltyjen alueiden erityispiirteet on otettava täysimääräisesti huomioon siirtymäprosessissa, jotta yhtään aluetta ei jätetä jälkeen;
14. korostaa, että saarilla ja erityisesti pienillä saarilla, joiden itsehallinto on rajallinen, olisi oltava käytettävissään riittävät taloudelliset resurssit, jotta ne voivat toteuttaa yhdenmukaisia, alakohtaisia ja innovatiivisia toimia infrastruktuurin ja paikallisen talouskehityksen hyväksi;
15. korostaa tarvetta hyödyntää esimerkiksi sellaisten aloitteiden kuin New Energy Solutions Optimised for Islands (uusia saarille optimoituja energiaratkaisuja, NESOI) ja Clean Energy for EU Islands (puhdasta energiaa EU:n saarille, CE4EUI) tuloksia, jotta voidaan varmistaa toiminnallinen siirtymä ohjelmakausien 2014–2020 ja 2021–2027 välillä; pitää myönteisenä Splitin yhteisymmärrysmuistiota, jossa tunnustetaan saariyhteisöjen johtava rooli energiasiirtymässä;
16. korostaa, että kaikkien alojen on oltava edustettuina ja niitä on tuettava siirryttäessä kohti ilmastoneutraaleja teollisuusprosesseja siten, että samalla säilytetään kansainvälinen kilpailukyky;
17. korostaa, että energiaverodirektiiviä¹¹ on tarkistettava saastuttaja maksaa -periaatteen mukaisesti, jotta voidaan edistää kestäviä energialähteitä fossiilisten polttoaineiden kustannuksella viimeistään vuoteen 2025 mennessä kiinnittäen erityistä huomiota sosiaalisiin vaikutuksiin;
18. vaatii, että päivitetyllä kiertotaloutta koskevalla toimintasuunnitelmalla tuetaan edelleen siirtymistä kiertotalouteen, puututaan resurssitehokkuuteen liittyviin kysymyksiin ja edistetään kestävästä kulutuksesta;

¹¹ [EUVL L 283, 31.10.2003, s. 51.](#)

19. kehottaa vahvistamaan koheesiopolitiikan roolia riskien ehkäisytöimien tukemisessa, jotta voidaan sopeutua ilmastonmuutoksen nykyisiin ja tuleviin vaikutuksiin alue- ja paikallistasolla;
20. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

PERUSTELUT

Ilmastonmuutos on 21. vuosisadan keskeinen haaste, ja tämän koheesipolitiikkaa ja alueellisia ympäristöstrategioita ilmastonmuutoksen torjunnassa käsittelevän mietinnön tavoitteena on hahmotella tämän politiikan roolia tulevina vuosina. Seuraavat vuodet ovat erityisen tärkeitä, koska maapallon keskilämpötila on jo nyt 1,2 celsiusastetta korkeampi (verrattuna esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon) ja Pariisin sopimuksen 1,5 celsiusasteen tavoite saatetaan saavuttaa vuoden 2027 loppuun mennessä eli vuosien 2021–2027 koheesipolitiikan puitteissa. Jos jatkamme nykyistä kehityskulkuamme vähentämättä kasvihuonekaasupäästöjä, kahden celsiusasteen raja voitaisiin saavuttaa 2040-luvulla, jolloin saavutettaisiin kohta, josta ei olisi paluuta ainakaan nykytekniikalla. Lämpötilan nousu neljällä celsiusasteella tämän vuosisadan loppuun mennessä ja kahdeksalla celsiusasteella ensi vuosisadan loppuun mennessä ei voi olla vaihtoehto. EU:n toimielinten välisessä tutkimuksessa CHALLENGES AND CHOICES FOR EUROPE – GLOBAL TRENDS TO 2030 esitetään rajat selkeästi: 1,5 asteen nousu on suurin, jonka maapallo voi kestää; jos lämpötila nousee edelleen vuoden 2030 jälkeen, kuivuus, tulvat, äärimmäinen kuumuus ja satojen miljoonien ihmisten köyhyys lisääntyvät entisestään; kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat väestöryhmät todennäköisesti tuhoutuvat – ja pahimmillaan koko ihmiskuntaa odottaa kuoleminen sukupuuttoon.”¹

Koheesipolitiikka on unionin suurin ja tärkein investointiväline, ja siksi sillä on ratkaiseva rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa. Seuraavat kymmenen vuotta osoittavat tulevan suunnan ja poliittiset mahdollisuudet tulevina vuosikymmeninä. Euroopan parlamentti julisti 28. marraskuuta 2019 ”ilmasto- ja ympäristöhätätilan” ja asetti sen keskiöön investointiohjelman kehottaen ”ryhtymään kiireellisesti tarvittaviin konkreettisiin toimiin tämän uhan torjumiseksi ja hillitsemiseksi ennen kuin se on liian myöhäistä” ja konkreettisemmin ”uudistamalla kauaskantoisesti maatalous-, kauppa-, liikenne-, energia- ja infrastruktuuri-investointipolitiikkaansa”.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma ja sitoutuminen ilmastoneutraaliin Eurooppaan vuoteen 2050 mennessä edellyttävät kiireellisiä ja konkreettisia toimia paikan päällä, jotta voidaan saavuttaa vuosien 2030 ja 2040 välitavoitteet ja täyttää Pariisin sopimuksen oikeudelliset velvoitteet sekä noudattaa YK:n kestävä kehityksen tavoitteita koskevia sitoumuksia. Ilmastonmuutos ei ole pelkästään ympäristökysymys. Siinä on kyse myös taloudellisista ja sosiaalisista muutoksista. Siirtyminen ilmastoneutraaliuteen voidaan saavuttaa vain sosiaalisesti oikeudenmukaisella ja reilulla tavalla, jossa ei jätetä ketään jälkeen. Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus edellyttää tässä yhteydessä, että kiinnitetään erityistä huomiota näihin kolmeen tekijään:

- taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen, johon liittyy kestävä kasvua ja vihreitä työpaikkoja ja jossa otetaan huomioon eri alojen tarpeet
- sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen, johon liittyy oikeudenmukainen siirtymä, sosiaalinen oikeudenmukaisuus, energiaköyhyyden ja erityistarpeiden ymmärtäminen;

¹ https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/ESPAS_Report.pdf (page 8).

vaurain 10 prosenttia väestöstä aiheuttaa 52 prosenttia CO₂-päästöistä, kun maailman köyhimmän 50 prosentin osuus on vain 7 prosenttia CO₂-päästöistä

- alueelliseen yhteenkuuluvuuteen, jossa otetaan huomioon EU:n alueiden, erityisesti saari- ja raja-alueiden, erilaiset tarpeet ja merenpinnan nousu, mutta myös kaupunkialueet, joissa lämpötila nousee nopeammin.

Koheesio politiikka ja alueelliset ympäristöstrategiat ovat merkittävä ja tärkeä tekijä ilmastonmuutoksen torjunnassa tulevina vuosina. Tässä valiokunta-aloitteisessa mietinnössä hahmotellaan tarvittavia toimia alueellisesta näkökulmasta.